

ΤΕΧΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για το Γυμνάσιο και το Λύκειο

Οργάνωση Εκπαιδευτικού Προγράμματος

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Κείμενα - Επιμέλεια - Υλοποίηση

Μαρίνα Τσέκου

Σχεδιασμός εντύπου

Θύμιος Πρεσβύτες, Θοδωρής Αναγνωστόπουλος (Peak Publishing)

Εκτύπωση

Μπάξας Α.Ε.

Το έντυπο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης

Τέχνης Πολιτική

που οργανώθηκε από το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
και παρουσιάστηκε από τις 13 Οκτωβρίου 2010

έως τις 30 Ιανουαρίου 2011

© ΕΜΣΤ, 2010

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Κτίριο Ωδείου Αθηνών, Βασ. Γεωργίου Β' 17-19 & Ρηγίλλης

(είσοδος επί της οδού Ρηγίλλης)

Τηλ.: 210 9242111-3, Φαξ: 210 9245200

E-mail: marina.tsekou@emst.gr

www.emst.gr

http://fixit-emst.blogspot.com

Η έκθεση με τίτλο **Τέχνης Πολιτική** του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης παρουσιάζει έργα σαράντα ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών τα οποία αναφέρονται, άλλα με σαφή και άμεσο τρόπο, άλλα έμμεσα και υπαινικτικά, σε πολιτικά θέματα και γεγονότα.

Πώς εννοούμε, όμως, τον όρο πολιτική; Σύμφωνα με έναν ορισμό της έννοιας, πολιτική είναι *η ενεργός συμμετοχή στη διαμόρφωση αποφάσεων και στην αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν κοινωνικές ομάδες ή το κοινωνικό σύνολο, ή αλλιώς «η συντονισμένη δράση ατόμων ή κοινωνικών ομάδων με σκοπό να πετύχουν στόχους που αφορούν το κοινωνικό σύνολο»*¹.

Μέσα από τους ποικίλους τρόπους έκφρασης που οι καλλιτέχνες της έκθεσης επιλέγουν να εκφραστούν (σχέδια, ζωγραφική, φωτογραφίες, εγκαταστάσεις, βιντεοεγκαταστάσεις, διαδικτυακά έργα κ.ά), θα γνωρίσουμε τη σχέση της σύγχρονης τέχνης με την πολιτική και τη δυνατότητα των καλλιτεχνών σήμερα να ενεργοποιήσουν, προκαλέσουν, επηρεάσουν ή και να διαμορφώσουν την πολιτική σκέψη και δράση. Παγκοσμιοποίηση, οικολογικό πρόβλημα, καταστάσεις και εμπειρίες καταπίεσης, διακρίσεων και βίαιων πολιτικο-κοινωνικών συγκρούσεων, πολιτικές χρήσεις του δημόσιου χώρου, μετανάστευση, συλλογική μνήμη, εθνικισμός, είναι μερικά από τα ζητήματα που θα συζητήσουμε με αφορμή τα έργα της έκθεσης.

Αφού δούμε την έκθεση και συζητήσουμε τα έργα, θα μπορέσουμε να ανταλλάξουμε απόψεις σχετικά με το ρόλο της τέχνης ως εναλλακτικής πολιτικής δράσης, τη δυναμική του καλλιτεχνικού ακτιβισμού και τη διαδραστική σχέση του καλλιτέχνη με το κοινό και ευρύτερα με την κοινότητα, τοπική και παγκόσμια.

1. Από το βιβλίο *Πολιτική και Δίκαιο* της Β' Γενικού Λυκείου, σελ. 9.

ΑΝΤΡΕΑ ΜΠΑΟΥΕΡΣ (ΟΧΑΙΟ 1965)

No Olvidado (Not Forgotten) [Όχι ξεχασμένοι], 2010

Στα σχέδια που συνθέτουν το *No Olvidado (Not Forgotten)* [Όχι ξεχασμένοι], η Αντρέα Μπάουερς συγκεντρώνει ονόματα ανθρώπων που έχασαν τη ζωή τους διασχίζοντας τα σύνορα που χωρίζουν το Μεξικό από τις ΗΠΑ. Αυτά τα ονόματα διακρίνονται πίσω από το σχέδιο ενός συρματοπλέγματος, το οποίο παραπέμπει στο φράκτη που απλώνεται σε έκταση χιλιάδων χιλιομέτρων, ορίζοντας τα σύνορα των δυο χωρών.

- Πώς κρίνετε την κατασκευή τέτοιου είδους διαχωριστικών, τα οποία αποτελούν ανθρώπινες, μη φυσικές επεμβάσεις στο τοπίο; Για να απαντήσετε, λάβετε υπόψη το σκοπό για τον οποίο κατασκευάζονται, το οικονομικό κόστος κατασκευής τους, τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, στην αισθητική του τοπίου, στον άνθρωπο και τα δικαιώματά του.
- Κάτω από ποιες συνθήκες χάνονται ανθρώπινες ζωές στην περιοχή; Αναζητείστε πληροφορίες στο διαδίκτυο και σε άλλες πηγές.
- Γιατί, κατά τη γνώμη σας, η καλλιτέχνης επέλεξε να δημιουργήσει ένα έργο τόσο μεγάλων διαστάσεων για την παρουσίαση του συγκεκριμένου θέματος;
- Πώς λειτουργεί η αναφορά σε συγκεκριμένα ονόματα-πρόσωπα, και όχι σε νούμερα, τα οποία συνήθως αναφέρουν οι εφημερίδες και τα δελτία ειδήσεων;

Η αναφορά σε συγκεκριμένα ονόματα, οι διαστάσεις και ο τίτλος του έργου το κάνουν να λειτουργεί σαν ένα είδος μνημείου προς τιμήν αυτών των ανθρώπων που χάθηκαν αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Κι ενώ στα δημόσια μνημεία η λίστα των ονομάτων που μνημονεύονται είναι συμπληρωμένη και οριστική, στο έργο της Μπάουερς θα παραμένει πάντα ανολοκλήρωτη, αφού κάθε χρόνο χάνονται στην περιοχή όλο και περισσότερες ζωές.

- Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές, εκτός από αυτή που μόλις αναφέραμε, διακρίνετε ανάμεσα στο έργο της Μπάουερς και στα δημόσια μνημεία;

No Olvidado (Not Forgotten) [Όχι ξεχασμένοι], 2010
Γραφίτης σε χαρτί

Για τη δημιουργία του, η καλλιτέχνης επέλεξε να χρησιμοποιήσει γραφίτη και χαρτί, δηλαδή υλικά εύθραυστα, ελαφρύα και εφήμερα, σε αντίθεση με το μάρμαρο ή τα άλλα σκληρά και ανθεκτικά υλικά από τα οποία δημιουργούνται τα δημόσια μνημεία.

- Βρίσκετε κάποιον συμβολισμό στην επιλογή των συγκεκριμένων υλικών;
- Ποια η άποψή σας για τη δημιουργία έργων τέχνης σαν αυτό, που σκοπεύουν να ευαισθητοποιήσουν και να λειτουργήσουν ως έναυσμα κοινωνικών και πολιτικών αλλαγών;